

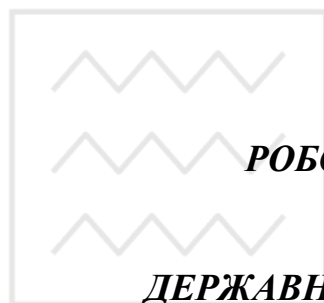
Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра державного управління, документознавства та інформаційної
діяльності

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О. А. Лагоднюк
„_____” _____ 2018 р.

06-14-13

Національний університет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА В ГАЛУЗІ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
State service in the field of water management

спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Information, library and archival affairs

Рівне – 2018

Робоча програма навчальної дисципліни «Державна служба в галузі водного господарства» для студентів, які навчаються за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» – Рівне: НУВГП, 2018. – 15 с.

Розробник: Галич Олександр Андрійович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності НУВГП

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

Протокол № 3 від «1» грудня 2017 року

Завідувач кафедри державного управління,
документознавства та інформаційної діяльності
«1» грудня 2017 року

І. Л. Сазонець

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю

Протокол № 3 від грудня 2017 року

Голова методичної комісії зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
Я.П. Цецик

Вступ

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Державна служба в галузі водного господарства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Предметом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння студентами теоретичних і практичних навичок із загальної теорії державної служби загалом та державної служби в галузі водного господарства зокрема; державної служби як соціального, правового, культурного та правового інституту та ефективності державної служби.

Предмет перебуває у тісних зв'язках із такими навчальними дисциплінами і галузями знань: «Місцеві державні адміністрації», «Державне управління», «Муніципальне управління», «Організація та управління діяльністю інформаційних установ».

Курс «Державна служба в галузі водного господарства» вимагає цілеспрямованої праці над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях, практичних заняттях, самостійної роботи та виконання поставлених завдань. Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Державна служба в Україні – це професійна діяльність осіб, які займають посади в державних органах та їх апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержують заробітну плату за рахунок державних коштів. Ці особи є державними службовцями і мають відповідні службові повноваження.

У курсі «Державна служба в галузі водного господарства» розглядається в декількох аспектах: соціальному, тобто державна служба як соціальна категорія – це професійне здійснення за дорученням держави громадсько-корисної діяльності особами, які обіймають посади в державних організаціях; політичному – як діяльність з реалізації державної політики, досягнення відпрацьованих усіма політичними силами державно-політичних цілей і завдань у суспільстві і державі; соціологічному – це практична реалізація функцій держави, компетенції державних органів; правовому – юридичне встановлення державно-службових відносин, при реалізації яких і досягається практичне виконання посадових обов'язків, повноважень службовців і компетенції державних органів.

Ключові слова: державна служба, посада, посадові обов'язки, види державної служби, державні органи.

Abstract

Civil service in Ukraine is a professional activity of persons who hold positions in state bodies and their apparatus concerning the practical fulfilment of the tasks and functions of the state and receive wages at the expense of state funds.

These persons are civil servants and have the appropriate official authority.

The course "Civil service in the field of water management" is considered in several aspects: social, that is, public service as a social category – is a professional implementation on behalf of the state of public-service activities by persons holding positions in state organizations; political – as an activity in the implementation of state policy, the achievement of state-political goals and tasks spent by all political forces in society and the state; sociological – is the practical realization of the functions of the state, the competence of state bodies; legal – legal establishment of state-service relations, in the implementation of which and achieved the practical fulfillment of official duties, authority of officials and the competence of state bodies.

Key words: public service, position, duties, types of civil service, state bodies.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,75	029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	Вибіркова	
Модулів – 1	Для студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4 курс	
Загальна кількість годин – 108		Семестр	
		8-ий	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 Самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		24 год.	
		Практичні, семінарські	
		14 год.	
		Самостійна робота	
		70 год.	
Вид контролю:			
залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

– для денної форми навчання 38 % до 62 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Державна служба в галузі водного господарства» – засвоєння студентами теоретичних і практичних навичок із загальної теорії державної служби загалом та державної служби в галузі водного господарства зокрема; державної служби як соціального, правового, культурного та правового інституту та ефективності державної служби.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- вивчення основних складників теорії державної служби;
- дослідження принципів функціонування державної служби;
- вивчення конституційних і правових засад державної служби;
- обґрунтування концепції та основних напрямів реформування державної служби;
- аналіз законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо державної служби;
- вивчення міжнародного досвіду організації та функціонування державного апарату.

Відповідно до освітньо-професійної програми з навчальної дисципліни «Державна служба в галузі водного господарства» **студент повинен уміти:**

- логічно мислити, використовуючи форми та методи наукового пізнання, організовувати та координувати дослідження з питань, які входять до компетенції підрозділу влади з метою підготовки відповідних науково обґрунтованих пропозицій, порад і рекомендацій;
- визначати ефективність управлінської діяльності та вносити пропозиції щодо її поліпшення;
- підтримувати сприятливий соціально-психологічний клімат у трудовому колективі, попереджати і розв'язувати трудові конфлікти;
- розробляти інформаційно-аналітичні матеріали, пов'язані з прийняттям та виконанням управлінських рішень;
- організовувати взаємодію з підвідомчими підприємствами та організаціями з питань, визначених компетенцією підрозділу;
- здійснювати контрольні операції на одному з напрямів роботи підрозділу;
- складати акти перевірки дотримання законодавства, що стосується одного з напрямів роботи в підрозділі;
- розподіляти обов'язки між підлеглими працівниками підрозділу, визначати ступінь їхньої відповідальності, здійснювати делегування повноважень;
- здійснювати комунікативні функції між працівниками підрозділу та іншими підрозділами відповідного органу;
- розробляти поради та рекомендації стосовно впровадження вітчизняного та іноземного досвіду та інноваційної діяльності з напрямку

функціонування відповідного підрозділу;

– здійснювати оцінку показників виробничої та соціальної ефективності діяльності підрозділу.

Робоча програма містить повний перелік тем лекцій і практичних з курсу «Державна служба в галузі водного господарства», які має опрацювати студент, списки рекомендованої літератури (основної та допоміжної). Курс передбачає 12 лекційних і 7 практичних занять для денної форми навчання. У програмі також подано теми та питання для самостійної роботи студентів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Поняття та сутність державної служби. Державна служба як наука; державна служба як навчальна дисципліна. Основні структурні елементи дисципліни: предмет, методи, категорії, принципи, функції.

Тема 2. Державна служба в системі соціально-економічних, гуманітарних та політичних наук.

Тема 3. Державна служба в галузі водного господарства як складник системи державної служби в Україні.

Тема 4. Державна служба як соціальний інститут: обов'язкове державне особисте страхування; додаткові оплачувані відпустки; щорічні відпустки; надання службових жилих приміщень.

Тема 5. Державна служба як правовий інститут: законодавча і нормативно-правова база щодо державної служби в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Тема 6. Правовий статус державного службовця: правове регулювання статусу державного службовця; обов'язки та відповідальність державних службовців.

Тема 7. Державна служба як культурний інститут: суспільна довіра; деонтологічні засади діяльності державних службовців.

Змістовий модуль 2.

Тема 8. Поняття та зміст ефективності державної служби: державні послуги, які надаються органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування фізичним і юридичним особам та порядок їх надання; стандарти якості роботи державних службовців; оцінка виконання державними службовцями покладених на них завдань і обов'язків.

Тема 9. Державна служба як організаційний інститут: інтелектуальний і управлінський потенціал держави; структура апаратів та штатні розписи органів виконавчої влади; посади і ранги; обчислення стажу; відставка; продовження терміну.

Тема 10. Державна служба як економічний інститут: оплата праці; декларування доходів; виплата надбавки за вислугу років; стимулювання праці.

Тема 11. Кадрова політика як засіб підвищення ефективності державної служби: правові гарантії, атестація; матеріальна та моральна

захищеність державних службовців, підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації.

Тема 12. Моделі державної служби за рубежом і в Україні. Напрями розвитку державної служби України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Денна форма			
	Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Поняття та сутність державної служби	7	2		5
Тема 2. Державна служба в системі соціально-економічних, гуманітарних та політичних наук	9	2	2	5
Тема 3. Державна служба в галузі водного господарства як складник системи державної служби в Україні	7	2		5
Тема 4. Державна служба як соціальний інститут	9	2	2	5
Тема 5. Державна служба як правовий інститут	9	2	2	5
Тема 6. Правовий статус державного службовця	9	2	2	5
Тема 7. Державна служба як культурний інститут	7	2		5
Разом за змістовим модулем 1	57	14	8	35
Тема 8. Поняття та зміст ефективності державної служби	7	2		7
Тема 9. Державна служба як організаційний інститут	9	2	2	7
Тема 10. Державна служба як економічний інститут	7	2		7
Тема 11. Кадрова політика як засіб підвищення ефективності державної служби	9	2	2	7
Тема 12. Моделі державної служби за рубежом і в Україні	10	2	2	7
Разом за змістовим модулем 2	42	10	6	35
Усього годин	108	24	14	70

1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	2	3	4
1.	Державна служба в системі соціально-економічних, гуманітарних та політичних наук	2	
2.	Державна служба як соціальний інститут	2	
3.	Державна служба як правовий інститут	2	
4.	Правовий статус державного службовця	2	
5.	Державна служба як організаційний інститут	2	
6.	Кадрова політика як засіб підвищення ефективності державної служби	2	
7.	Моделі державної служби за рубежом і в Україні	2	
Всього		14	

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:
21 годин – підготовка до аудиторних занять;
20 годин – підготовка до контрольних заходів;
20 годин – опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях.

6.1 Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	2	3	4
1.	Поняття та сутність державної служби	6	
2.	Державна служба в системі соціальних економічних, гуманітарних та політичних наук	6	

1	2	3	4
3.	Державна служба в галузі водного господарства як складник системи державної служби в Україні	6	
4.	Державна служба як соціальний інститут	6	
5.	Державна служба як правовий інститут	6	
6.	Правовий статус державного службовця	6	
7.	Державна служба як культурний інститут	6	
8.	Поняття та зміст ефективності державної служби	6	
9.	Державна служба як організаційний інститут	6	
10.	Державна служба як економічний інститут	5	
11.	Кадрова політика як засіб підвищення ефективності державної служби	5	
12.	Моделі державної служби за рубежом і в Україні	6	
Всього		70	

7. Методи навчання

Автор бере в основу викладання традиційну класифікацію методів навчання, що ґрунтується на зовнішніх і внутрішніх факторах процесу пізнання об'єктивної реальності та має у своїй основі логічно вмотивовані підходи: за джерелами отримання знань, особливостями логіко-мисленнєвої діяльності, рівнем розумової активності.

За джерелом знань використовуються такі різновиди методів: словесні, наочні, практичні. Серед словесних методів провідне місце відводиться лекції, що в словесній формі розкриває сутність логічно пов'язаних наукових понять, явищ, процесів, які об'єднані загальною темою.

Ефективне вивчення «Державної служби в галузі водного господарства» неможливе без широкого застосування наочних методів – демонстрації (який передбачає показ предметів і процесів у натурі, динаміці), ілюстрації (за якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення: світлини, малюнки, схеми, графіки та ін.).

Практичні методи навчання спрямовані на досягнення завершального етапу процесу пізнання. Вони сприяють формуванню вмінь і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретної

теми, розділу. Практична робота спрямована на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань. У набутті практичних умінь значне місце відводиться вправам – методу навчання, сутність якого полягає в цілеспрямованому, багаторазовому повторенні студентами окремих дій чи операцій з метою формування умінь та навичок. Різноманітність вправ (письмові, графічні, технічні, коментовані, пояснювальні, тренувальні), особливо творчого характеру, ігрової спрямованості позитивно впливає на підтримання інтересу до навчальної діяльності.

У процесі опанування дисципліною органічно використовуються «логічні» методи – аналіз, синтез, індукція, дедукція, традукція. Аналітичний метод передбачає мисленнєвий або практичний розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак. Для розуміння цілісності явища, процесу, сутності окремого поняття необхідно перейти до наступної логічної операції – синтезу, ґрунтується на мисленнєвому або практичному з'єднанні виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле. Синтез є органічним продовженням аналізу й може будуватися лише на його основі. Індуктивний метод – це шлях вивчення предметів, явищ від одиничного до загального. Дедуктивний метод, навпаки, базується на вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного. Традуктивний метод передбачає висновки від одиничного до одиничного, від часткового до часткового, від загального до загального, що важливо в цілісному сприйнятті предмета вивчення.

В організації самостійної розумової діяльності студентів передбачається використання таких ефективних методів навчання, як: проблемний виклад (проблемно-інформаційний), частково-пошуковий і дослідницький.

Використання цих методів ґрунтується на послідовній і цілеспрямованій постановці перед студентами проблемних завдань, розв'язуючи які, вони під керівництвом викладача активно засвоюють нові знання. Застосовуючи названі методи, необхідно дотримуватися таких основних вимог: формулювати пізнавальні завдання відповідно до змісту навчального матеріалу та фахових особливостей студентів; висувати гіпотези, мобілізувати резерви знань та способів пізнання; включати студентів в активну пізнавальну діяльність; аналізувати й оцінювати результати навчальної праці.

Проблемний виклад передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та «прийнятті» проблемного завдання, використанні словесних методів (лекції, пояснення) для активізації мисленнєвої діяльності студентів, спрямованої на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації. Частково-пошуковий метод включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання. Для забезпечення дієвості цього методу необхідно створити проблемну ситуацію і спонукати студентів до розуміння і «прийняття» пізнавального завдання; керувати ходом пошукової мисленнєвої діяльності студентів з використанням системи логічно вмотивованих

запитань; стимулювати й схвалювати та стимулювати пізнавальну діяльність студентів у процесі розв'язання навчальних завдань; аналізувати успіхи і помилки, труднощі.

Дослідницький метод спрямований на включення студентів у самостійне розв'язання пізнавального завдання з використанням необхідного обладнання. Для ефективності цього методу варто дотримуватися низки вимог: створення проблемної ситуації; керівництво студентами при виділенні пізнавального завдання; спонукання студентів до пошуків гіпотези, перевірки її достовірності; надання допомоги у пошуках ефективних методів і резерву знань, необхідних для розв'язання задачі; орієнтація студентів на проведення досліджень і систематизація результатів проведеної роботи; включення студентів у самостійний аналіз перебігу та результатів проведеної роботи.

8. Методи контролю

Оцінювання завдань поточного контролю проводиться з розрахунку від 0 до 100 балів.

Основними методами оцінювання є аналіз усних відповідей, виконання практичних задач, тестування, перевірка письмових завдань.

Оцінювання виконаних завдань, у тому числі творчого характеру, здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

- 0% – завдання не виконано;
- 40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні;
- 60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані;
- 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;
- 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота											Сума	
Змістовий модуль № 1						Змістовий модуль № 2						
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
8	8	8	8	9	9	9	9	8	8	8	8	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90–100	зараховано
82–89	
74–81	
64–73	
60–63	
35–59	Не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Інформаційні ресурси у електронному репозиторії Національного університету водного господарства та природокористування / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/types/metods/>.

2. Інформаційні ресурси у електронному репозиторії Тернопільського Національного Економічного Університету / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.tneu.edu.ua/>.

3. Інформаційні ресурси у електронному репозиторії Ужгородського національного університету / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>.

4. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни “Державна служба в галузі водного господарства” для студентів галузі знань 0201 “Культура” напряму підготовки 6.020105 “Документознавство та інформаційна діяльність” денної форми навчання / Е. В. Дробко. – Рівне: НУВГП, 2013. (668- 43. елек. версія).

5. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни “Державна служба в галузі водного господарства” для студентів галузі знань 0201 “Культура” напряму підготовки 6.020105 “Документознавство та інформаційна діяльність” денної форми навчання / Е. В. Дробко. – Рівне: НУВГП, 2013. (668- 11. елек. версія).

11. Рекомендована література Базова

1. Державна служба : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Одеса : НАДУ, 2012. – Т. 1. – 372 с.
2. Державне управління: підручник / А.Ф.Мельник, О.Ю.Оболенський, А.Ю. Васіна; за ред. А.Ф.Мельник. – К.: Знання, 2009. – 582 с.
3. Євтух В. Державна служба // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К.: Парламентське видавництво, 2011. – С. 202.
4. Закон України “Про державну службу” // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст. 43.
6. Ківалов С. В. Державна служба в Україні : підруч. / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла. – Одеса : Юридична література, 2003. – 368 с.
7. Оболенський О. Ю. Державна служба : підручник / О. Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ, 2006. – 472 с.
8. Черноног Є. С. Державна служба: історія, теорія і практика : навч. посіб. / Є. С. Черноног. – К.: Знання, 2008. – 458 с.

Допоміжна

1. Аналіз державної політики та прийняття управлінських рішень: навч.-метод. посіб. / уклад.: Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України; Ін-т. підвищ. кваліфікації керів. кадрів., В. А. Гошовська, М. М. Газізов, О. З. Босак. – К.: НАДУ, 2010. – 88 с.
2. Біла О. В. Реформування державної антикорупційної політики: мета та шляхи реалізації. / О. В. Біла, Б. О. Костенко, О. Л. Смірнова. – К.: НАДУ, 2011. – 120 с.
3. Бодров В. Г. Державні механізми детінізації економіки як основи подолання корупції в Україні : навч.-метод. матеріали / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова. – К. : НАДУ, 2011. – 76 с. – (Бібліотека державного службовця).
4. Василевська Т. Е. Етика державного службовця як засіб запобігання та протидії корупції : навч.-метод. матеріали / Т. Е. Василевська, В. О. Саламатов. – К. : НАДУ, 2011. – 72 с. – (Бібліотека державного службовця).
5. Василевська Т.Е. Особистісні виміри етики державного службовця: монографія. – К.: НАДУ, 2008. – 334 с.
6. Гуцаленко Л.В. Професійна етика: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2011. – 256 с.
7. Державна служба в Україні: актуальні проблеми та шляхи модернізації: наук. розробка / авт. кол.: Р.А.Науменко, Л.М.Гогіна, В.Д.Бакуменко та ін. – К.: НАДУ, 2010. – 44 с.
8. Державна політика в соціогуманітарній сфері: підручник / [авт. кол.: В.А.Скуратівський, В.П.Трощинський, П.К.Ситник та ін.]; за заг. ред. В.А.Скуратівського, В.П.Трощинського. – К.: НАДУ, 2010. – 284 с.

9. Ділове спілкування: риторика та ораторське мистецтво в державному управлінні: навч.-метод. м-ли / уклад. : Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; Ін-т. підвищ. кваліфікації керів. кадрів., С. А. Бронікова, З. Ф. Кудрявцева, І. М. Плотницька. – К. : НАДУ, 2010. – 44 с.
10. Дмитров С. О. Міжнародні стандарти запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : нав.-метод. матеріали / С. О. Дмитров, Б. О. Костенко, Т. А. Медвідь. – К.: НАДУ, 2011. – 192 с. – (Бібліотека державного службовця).
11. Доступ до інформації та електронне урядування / авт.-упоряд.: М.С.Демкова, М.В.Фігель; Центр політико-правових реформ. – К.: Факт, 2010. – 343 с.
12. Дрьомов С. В., Кальниш Ю. Г., Усатий Г. О. Корупція в Україні: причини поширення та механізми протидії. Зелена книга державної політики : монографія. – К., 2011. – 92 с.
13. Дубенко С. Д. Державна служба і державні службовці в Україні : навч.-метод. посіб. / С. Д. Дубенко. – К. : Ін Юре, 1999. – 171 с.
14. Законодавче та нормативно-правове забезпечення запобігання і протидії корупції в органах місцевого самоврядування. Т.1 Законодавчі та нормативно-правові акти з коментарем : Збірник навч.-метод. матеріалів у 2 т. / за заг. ред. В. В. Толкованова, Ю. В. Ковбасюка. – К. : Вид-во НАДУ, 2011. – 367 с.
15. Про державну службу : Закон України від 16 груд. 1993 р. № 3723. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3723-12>
16. Про державну службу : Закон України від 17 листоп. 2011 р. № 4050-VI. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3723-12>
17. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 трав. 1997 р. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0&p=1255242517860118>
18. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 черв. 2001 р. № 2493. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2493-14&p=1255242517860118>
19. Серьогін С. Державний службовець у відносинах між владою і суспільством : монографія / С. М. Серьогін. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2003. – 456 с.
20. Системи державної служби в Європі – п'ятнадцять країн (Civil services in the Europe of the Fifteen) / Боссарт та ін. (BOSSAERT et al). – Маастрихт : [б. в.], 2001. – С. 29-31; 97-99; 229-232.
21. Стельмащук А. С. Особливості розвитку інституту державної служби в зарубіжних країнах / А. С. Стельмащук // Економіка та держава. – 2012. – № 4. – С. 125-129.

12. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України, законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/a#Find>.
2. Офіційний Web-сайт Президента України. – Режим доступу:

<http://www.president.gov.ua/>.

3. Офіційний Web-сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/>.

4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

5. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/>.

6. Наукова бібліотека Східноукраїнського національного університету імені Даля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.library.snu.edu.ua>.

7. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, пл. Короленка, 6) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://libr.rv.ua/>.

8. Рівненська централізована бібліотечна система (Київська, 44, Рівне) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/cbs.rivne/>.

9. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eprints.kname.edu.ua/>.

10. Цифровий репозиторій Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/568>.

11. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php.

